

NEGAUTO PELNO NUSTATYMO PROBLEMOS NETEISĖTAI PASINAUDOJUS KOMERCINE PASLAPTIMI

Vaidas Kontrimas

Vilniaus universiteto Teisės fakulteto
Privatinės teisės katedros doktorantas
Saulėtekio al. 9, I rūmai, LT-10222 Vilnius, Lietuva
Tel. (+370 5) 236 61 70
El. paštas: <vaidas.kontrimas@yahoo.com>

Straipsnyje analizuojami šiuo metu nusistovėję dėl nesąžiningos konkurencijos, atskleidus ir pasinaudojus kito ūkio subjekto komercine paslaptimi, veiksmų negauto pelno nustatymo kriterijai, vertinamas šių kriterijų teisinis pakankamumas. Taip pat pateikiamas papildomų kriterijų, kuriais būtų galima vadovautis nustatant žalą, įvertinimas.

This article provides an analysis of the currently-established criteria for determining loss of profit caused by unfair competition actions upon disclosure and use of the other entity's trade secret. The article also deals with the legal sufficiency of such criteria. The article also presents the assessment of additional criteria that could be used for determining the amount of damages.

Įvadas

Rinkos ekonomikoje užtikrinama ūkio subjektų tarpusavio konkurencijos laisvė. Konkurenciją rinkoje garantuoja ir teisinis reglamentavimas. Vis dėlto tam tikrais atvejais ūkinę komercinę veiklą vykdančys subjektai, nenorėdami pralaimėti konkurencinės kovos arba siekdami į šią konkurencinę kovą įsitraukti, pasirenka tokius konkuravimo būdus ir priemones, kurie nėra suderinami su sąžininga verslo praktika ir iškreipia konkurenciją rinkoje. Be abejo, tokių būdų ir priemonių pasirinkimas lemia tam tikrus neigiamus padarinius, kurių gali patirti tiek tam tikroje rinkoje veikiantys subjektai, tiek kiti su ūkio subjektų dalyvavimu rinkoje susiję asmenys.

Dėl šių priešasčių teisiniu reglamentavimu yra draudžiami veiksmai, kurie nėra suderinami su sąžininga verslo praktika ir iškreipia konkurenciją rinkoje, t. y. draudžiama nesąžininga konkurencija. Apsauga nuo nesąžiningos konkurencijos užtikrinama tiek tarptautiniu, tiek nacionaliniu lygmeniu. Nuostatos dėl nesąžiningos konkurencijos draudimo tarptautiniu lygmeniu numatytos 1883 m. Paryžiaus konvencijos dėl pramoninės nuosavybės apsaugos¹ 10bis straipsnyje, 1996 m. Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos parengtuose ir paskelbtuose Pavyzdiniuose apsaugos nuo nesąžiningos konkurencijos nuostatuose².

Analizuojant Lietuvos Respublikos teisės nuostatas, pirmiausia atkreiptinas dėmesys į Lietuvos Respublikos Konstitucijos³ 46 straipsnio 4 dalyje įtvirtintą draudimą monopolizuoti gamybą ir rinką

¹ 1883 m. Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės apsaugos. *Valstybės žinios*, 1996, nr. 75-1796.

² Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos Pavyzdiniai apsaugos nuo nesąžiningos konkurencijos nuostatai. Ženeva: Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos publikacija Nr. 832, 1996.

³ Lietuvos Respublikos Konstitucija. *Valstybės žinios*, 1992, nr. 33-1014.

bei imperatyvą, jog turi būti saugoma sąžiningos konkurencijos laisvė. Ši konstitucinė norma reiškia ne ką kita, o tik tai, jog nesąžiningos konkurencijos veiksmai nėra priimtini teisiniu požiūriu ir privalo būti draudžiami. Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo jurisprudencijoje pripažįstama, kad ūkinės veiklos laisvė nėra absoliuti, asmuo ja turi naudotis laikydamasis tam tikrų privalomų reikalavimų, apribojimų⁴. Būtent Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo⁵ (toliau – Konkurencijos įstatymas) 15 ir 16 straipsniuose įtvirtintas draudimas atlikti nesąžiningos konkurencijos veiksmus. Nesąžiningos konkurencijos veiksmų draudimo reglamentavimas Lietuvos teisėje apsiriboja iš esmės vien šiais dviem Konkurencijos įstatymo straipsniais. Todėl esminė nesąžiningos konkurencijos veiksmų draudimo ir dėl tokių neteisėtų veiksmų galinčių kilti padarinių plėtojimo perspektyva yra palikta Lietuvos teismų praktikai ir, žinoma, teisės doktrinai.

Vieni iš nesąžiningos konkurencijos veiksmų, kurie draudžiami, yra Konkurencijos įstatymo 15 straipsnio 1 dalies 3 punkte numatytas draudimas naudoti, perduoti, skelbti kito ūkio subjekto komercinę paslaptį be šio subjekto sutikimo, taip pat gauti tokią informaciją iš asmenų, neturinčių teisės šios informacijos perduoti, turint tikslą konkuruoti, siekiant naudoti sau arba padarant žalą kitam ūkio subjektui. Būtent šie nesąžiningos konkurencijos veiksmai dažniausiai pasitaiko. Tokių neteisėtų veiksmų faktinė situacija dažniausiai susideda iš šių aspektų: ūkio subjekto darbuotojas atskleidžia ūkio subjekto komercinę paslaptį konkuruojančiam ūkio subjektui, o konkuruojantis ūkio subjektas šia komercine paslaptimi pasinaudoja savo veikloje. Įprastai yra atskleidžiama komercinę paslaptį sudaranti informacija apie kito ūkio subjekto klientus, o tokios informacijos atskleidimo ir pasinaudojimo ja konkuruojant padariny: ūkio subjektas, neteisėtai pasinaudojęs komercine paslaptimi, iš komercinės paslapties savininko pervilioja jo klientą ar klientus. Dėl kliento (-ų) praradimo komercinės paslapties savininkas patiria turtinių praradimų, už kuriuos yra atsakingi ir privalo atlyginti neteisėtus veiksmus su komercine paslaptimi atlikę asmenys⁶. Nukentėjusiam asmeniui nusprendus ginti savo pažeistas teises ir teisme pareiškus ieškinį dėl žalos atlyginimo, vienu iš svarbiausių ir sudėtingiausių aspektų tampa nukentėjusiam asmeniui nesąžiningos konkurencijos veiksmais padarytos žalos nustatymas.

Atsižvelgiant į tai, šiame straipsnyje siekiama atsakyti į klausimą, ar šiuo metu teisės doktrinoje esamos bei Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje nusistovėjusios dėl nesąžiningos konkurencijos, atskleidus ir pasinaudojus komercine paslaptimi, veiksmų (toliau ir – nesąžiningos konkurencijos veiksmai) negauto pelno⁷ nustatymo taisyklės, kriterijai yra teisiškai pagrįsti ir pakankami, siekiant nukentėjusiam asmeniui priteisti teisingą žalos atlyginimo sumą, atitinkančią tikruosius nukentėjusio asmens turtinius praradimus. Be to, straipsnyje vertinama, kokius galima išskirti papildomus teisiškai pagrįstus dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmų negauto pelno nustatymo kriterijus.

⁴ Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas. 2005 m. gegužės 13 d. nutarimas [interaktyvus. Žiūrėta 2017-02-15]. Prieiga per internetą: <<http://www.lrkt.lt/lt/teismo-aktai/paieska/135/ta240/content>>; Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas. 2006 m. gegužės 31 d. nutarimas [interaktyvus. Žiūrėta 2017-02-15]. Prieiga per internetą: <<http://www.lrkt.lt/lt/teismo-aktai/paieska/135/ta213/content>>; Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas. 2008 m. kovo 5 d. nutarimas [interaktyvus. Žiūrėta 2017-02-15]. Prieiga per internetą: <<http://www.lrkt.lt/lt/teismo-aktai/paieska/135/ta489/content>>.

⁵ Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas. *Valstybės žinios*, 1999, nr. 30-856 (su pakeitimais ir papildymais).

⁶ Civilinės atsakomybės taikymo subjektai yra tiek ūkio subjekto komercinę paslaptį atskleidęs (perdavęs) asmuo, tiek svetima komercine paslaptimi pasinaudojęs asmuo. Šie neteisėti veiksmai dažniausiai yra atliekami kartu – pirmiausia yra neteisėtai atskleidžiama komercinė paslaptis, o paskui ja yra neteisėtai pasinaudojama. Nukentėjusio asmens negautą pelną turi atlyginti tiek neteisėtai komercinę paslaptį atskleidęs asmuo, tiek asmuo, neteisėtai pasinaudojęs komercine paslaptimi. Todėl, nustatant tiek komercinę paslaptį atskleidusio asmens, tiek neteisėtai komercine paslaptimi pasinaudojusio asmens civilinę atsakomybę, turėtų būti taikomi tokie pat nukentėjusio asmens negauto pelno nustatymo kriterijai.

⁷ Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.249 straipsnio 1 dalyje vartojama negautų pajamų kaip žalos sąvoka. Tačiau pajamos yra visos asmens gautos įplaukos (apyvarta). O pelnas ekonominiu požiūriu suprantamas kaip asmens gautų įplaukų (apyvartos) ir asmens patirtų išlaidų skirtumas. Todėl tikslesnis žalos, kaip nuostolių turtinių praradimų forma, apibrėžimas būtų „negautas pelnas“. Atsižvelgiant į tai, šiame straipsnyje vartojama ne negautų pajamų, o negauto pelno sąvoka.

Šio tyrimo objektas ir nagrinėti šaltiniai yra teisės doktrinoje bei Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje pateikti išaiškinimai dėl nuo nesąžiningos konkurencijos veiksmų nukentėjusio asmens negauto pelno nustatymo. Atsižvelgiant į ribotą šio darbo apimtį, straipsnyje aptariamai problematikai atskleisti yra nagrinėjami kriterijai, taisyklės, susijusios su žalos negauto pelno forma nustatymu, atsižvelgiant nuo kitų dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmų nukentėjusio asmens galimų patirti kitokio pobūdžio praradimų ar išlaidų analizės⁸ bei atsižvelgiant nuo aspektų, susijusių su žalos, pripažįstant ją iš pažeidimo gautą naudą, nustatymu. Be to, straipsnyje nebus analizuojama, koks yra komercinė paslaptį atskleidusio asmens ir komercinė paslaptimi pasinaudojusio asmens atsakomybės pobūdis ir (ar) tenkanti atsakomybės dalis⁹.

Straipsnio tikslas yra atskleisti, kokiais kriterijais vadovaujamosi nustatant dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmų negautą pelną, įvertinti šių kriterijų pagrįstumą ir pasiūlyti galimus papildomus kriterijus, kurie leistų tiksliau, objektyviau nustatyti padarytą žalą.

Tam, kad būtų pasiektas nurodytas tikslas, straipsnyje naudojami sisteminis ir lyginamasis tyrimo metodai, kuriais atskleidžiami šiuo metu pagal teisės doktrinos ir kasacinio teismo praktikos pozicijas nusistovėję negauto pelno nustatymo kriterijai. Pasitelkiant loginį ir sisteminį tyrimo metodus, straipsnyje vertinama nusistovėjusių dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmų negauto pelno nustatymo kriterijų pagrįstumo, pakankamumo problematika. Minėtais tyrimo metodais straipsnyje analizuojami galimi papildomi negauto pelno nustatymo kriterijai, pateikiama įžvalgų dėl tokių papildomų kriterijų taikymo galimybių.

Pažymėtina, kad nuo nesąžiningos konkurencijos veiksmų nukentėjusiam asmeniui atlygintinos žalos dydžio nustatymo ir šios žalos priteisimo klausimas yra vienas iš aktualiausių nesąžiningos konkurencijos kontekste. Teisės mokslas neturėtų likti nuošalyje, paliekant nesąžiningos konkurencijos veiksmais padarytos žalos nustatymo, priteisimo kriterijus formuoti vien teismų praktikai, šios praktikos nekvėstionuojant ir neieškant galimų alternatyvų. Todėl galima teigti, kad šiame straipsnyje nagrinėjami klausimai yra aktualūs teisės mokslui.

Renkiant straipsnį analizuota teisės doktrina, kiek ji susijusi su negauto pelno nustatymu, ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika byloje dėl nesąžiningos konkurencijos, pasinaudojant darbuotojo neteisėtai atskleista komercinė paslaptimi, veiksmais padarytos žalos atlyginimo, kartu atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse¹⁰ (toliau – CK) įtvirtintą civilinės atsakomybės ir žalos atlyginimo reglamentavimą bei kitų teisės aktų nuostatas.

Dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmų nukentėjusio asmens negauto pelno nustatymo probleminiai aspektai Lietuvos teisės moksle lig šiol detalai nebuvo analizuoti. Teisės mokslo darbuose, susijusiuose su nesąžininga konkurencija, buvo nagrinėjami visiškai kiti aspektai: (i) prof. habil. dr. Vytauto Mizaro publikacijoje¹¹ analizuojamas Baltijos šalyse numatytas teisinis nesąžiningos konkurencijos veiksmų draudimo reglamentavimas; (ii) dr. Mariaus Jakutavičiaus publikacijose¹² nagrinėjama nesą-

⁸ Pavyzdžiui, straipsnyje nebus analizuojami dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmų nukentėjusiam asmeniui galimos padaryti žalos, pasireiškusių išlaidomis darbuotojo, atskleidusio komercinę paslaptį, kvalifikacijai kelti, išlaidomis komercinei paslaptčiai sukurti ir pan., nustatymo probleminiai aspektai.

⁹ Straipsnyje nebus analizuojama, ar komercinę paslaptį atskleidusio asmens ir komercinė paslaptimi pasinaudojusio asmens prievolė atlyginti žalą yra solidari ar dalinė bei kokią dalį žalos turėtų atlyginti komercinę paslaptį atskleidęs ir (ar) ja pasinaudojęs asmuo, jei aptariamą prievolę būtų galima laikyti daline. Tačiau straipsnyje analizuojami negauto pelno nustatymo kriterijai laikytini aktualiais tiek komercinę paslaptį neteisėtai atskleidusio asmens, tiek komercinė paslaptimi pasinaudojusio asmens civilinei atsakomybei.

¹⁰ Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas. Vilnius: Registrų centras, 2015 (su pakeitimais ir papildymais).

¹¹ MIZARAS, V. *Unfair Competition Law in the Baltic States. Law Against Unfair Competition: Towards a New Paradigm in Europe?* Heidelberg: Springer Verlag, 2007, p. 249–257.

¹² JAKUTAVIČIUS, M. Nesąžiningos konkurencijos teisė: koncepcijų ir doktrinos įvairovė užsienio valstybėse. *Teisė*, 2008, t. 66 (2), p. 44–58; JAKUTAVIČIUS, M. Tarptautinis nesąžiningos konkurencijos teisės vienodinimas. *Teisė*, 2008, t. 67, p. 76–90.

žiningos konkurencijos teisės raida, nesąžiningos konkurencijos koncepcijos, teisiniai pagrindai atitinkamoje valstybėje bei nesąžiningos konkurencijos teisės nuostatų numatymas tarptautiniu lygmeniu; (iii) dr. Mariaus Jakutavičiaus daktaro disertacijoje¹³ dėmesys skiriamas konkretaus delikto (produktų imitavimo, ne neteisėto komercinės paslapties atskleidimo ir pasinaudojimo ja) analizei; (iv) dr. Algirdo Matkevičiaus publikacijoje¹⁴ tik nurodoma, kad komercinių paslapčių apsaugos pažeidimo atveju nukentėjęs asmuo gali reikalauti atlyginti jo negautą pelną, neanalizuojant tokio negauto pelno nustatymo probleminių aspektų; (v) dr. Manto Rimkevičiaus publikacijoje¹⁵ nagrinėjami nesąžiningos konkurencijos vartotojų atžvilgiu teisiniai aspektai, neanalizuojant negauto pelno ar jo nustatymo. O kituose teisės mokslo darbuose¹⁶, kuriuose buvo nagrinėta žalos ar civilinės atsakomybės tematika, nesusijusi su nesąžininga konkurencija, negauto pelno nustatymo probleminiai aspektai taip pat nebuvo nagrinėti.

Nepaisant to, kad nesąžininga konkurencija yra vis dažnėjantis reiškinys, nesant teisės mokslo darbų aptariama tematika, nesąžiningos konkurencijos veiksmais padarytos žalos nustatymo klausimų analizė ir sprendimas yra palikti vien teismų praktikai. Visa tai, kas paminėta, patvirtina šio straipsnio mokslinį naujumą.

1. Šiuo metu nusistovėję negauto pelno nustatymo kriterijai, šių kriterijų pagrįstumo ir pakankamumo problema

Nesąžiningos konkurencijos, pasinaudojant komercine paslaptimi, veiksmai yra susiję su ūkio subjektų konkuravimu rinkoje, rinkos sąlygomis, dinamika ir kitais labiau ekonominio nei teisinio pobūdžio aspektais. Todėl bylose dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmais padarytos žalos atlyginimo tiek nukentėjusiam asmeniui, tiek bylą nagrinėjančiam teismui vienu iš sunkiausių uždavinių tampa atlyginamos žalos nustatymas. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje¹⁷ nuo nesąžiningos konkurencijos, pasinaudojant darbuotojo neteisėtai atskleista komercine paslaptimi, veiksmy nukentėjusiam asmeniui pripažįstama teisė reikalauti jam priteisti jo negautą pelną. Tokią teisę nuo neteisėtų veiksmų nukentėjusiam asmeniui garantuoja ir CK 6.249 straipsnio 1 dalies nuostatos. Tokiu atveju tenka nustatinėti nukentėjusio asmens nurodomo negauto pelno dydį ir nuspręsti, kokio dydžio žalos atlyginimas būtų teisingas bei kompensuotų nukentėjusio asmens dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmų patirtus turinius praradimus.

---

¹³ JAKUTAVIČIUS, M. *Apsauga nuo nesąžiningos konkurencijos: produktų imitavimo atvejai*: daktaro disertacija. Socialiniai mokslai, teisė (01S). Vilnius: Vilniaus universitetas, 2008.

¹⁴ MATKEVIČIUS, A. Civilinė atsakomybė bendrovės komercinių paslapčių apsaugos pažeidimų atvejais. *Jurisprudencija*, 2008, t. 5(107), p. 50–60.

¹⁵ RIMKEVIČIUS, M. Sąžiningos ir nesąžiningos komercinės veiklos samprata. *Teisė*, 2011, t. 81, p. 144–157.

¹⁶ SELELIONYTĖ-DRUKTEINIENĖ, S. Grynai ekonominio pobūdžio žala kaip specifinė žalos kategorija Lietuvos Respublikos deliktų teisėje. *Jurisprudencija*, 2008, t. 4 (118), p. 123–146; AMBRASIENĖ, D. Atsakomybės už preliminariosios sutarties nevykdymą problemos. *Jurisprudencija*, 2012, t. 19(2), p. 561–583; AMBRASIENĖ, D.; CIRTAUTIENĖ, S. Ikisutartinės atsakomybės kvalifikavimo problema: sutartinė, deliktinė ar *sui generis*. *Jurisprudencija*, 2008, t. 10(112), p. 52–63.

¹⁷ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2013 m. spalio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-501/2013 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/731750>>; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. spalio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-447/2014 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/876152?nr=1>>; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-317-916/2015 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-05-17]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/1049408>>; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus išplėtinė teisėjų kolegija. 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-05-17]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/1208625>>.

1.1. Šiuo metu nusistovėję negauto pelno nustatymo kriterijai

Negautu pelnu teisiniu požiūriu laikytina ta turtinė nauda, kurios nukentėjusysis žalą sukėlusiu veiksmu metu dar nebuvo gavęs, tačiau kuri būtų gauta, jei nebūtų buvę žalą sukėlusiu veiksmu¹⁸. Negautas pelnas turėtų būti suprantamas kaip kreditoriaus numatytos ir realiai tikėtinos gauti sumos, kurias gauti sutrukdė neteisėti skolininko veiksmai¹⁹. Iš pateiktų teisės doktrinos pozicijų matyti, kad negautu pelnu laikytina ne bet kokia, o objektyviai galėta gauti ir planuota turtinė nauda, kuri būtų gauta nesant neteisėtų veiksmų.

CK 6.249 straipsnio 1 dalyje pateikiamas tik lakoniškas negauto pelno apibrėžimas, pagal kurį, žala gali būti negautas pelnas, kurį asmuo būtų gavęs, jei nebūtų buvę neteisėtų veiksmų. Tačiau šioje CK normoje nepateikiama negauto pelno nustatymo kriterijų, kuriais vadovaujantis būtų galima apskaičiuoti ir priteisti aptariamo pobūdžio žalą.

Lietuvos teisės doktrinoje nurodoma, kad, apskaičiuojant negautą pelną, nustatomas skirtumas tarp įmonės turtinės padėties, kuri būtų egzistavusi, jeigu įmonei nebūtų buvusi padaryta žala, ir įmonės turtinės padėties teismo sprendimo priėmimo ar civilinės bylos iškėlimo dieną²⁰. Panašios pozicijos dėl subjekto turtinės padėties skirtumų yra laikomasi ir užsienio teisės doktrinoje, kurioje pažymima, kad negauto pelno priteisimu (įskaitant nesąžiningos konkurencijos atvejus) subjektas turėtų būti grąžinamas į tokią padėtį, jei nebūtų buvę teisės pažeidimo²¹. Tiek Lietuvos teisės doktrinos²², tiek užsienio teisės mokslininkų²³ vertinimu, negautas pelnas kaip žala yra asmens negautas grynas pelnas – atskaičius būtinas išlaidas, mokesčius ir panašiai.

Nuosekloje Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje taip pat išaiškinta, kad negautas pelnas yra asmens tikėtinos gauti lėšos, kurių negauta dėl atsakovo neteisėtų veiksmų, sutrukdžiusių ieškovo veiklą, iš kurios buvo numatyta jas realiai gauti. Tai turi būti jo grynas pelnas. Negautas pelnas neturi būti suprantamas kaip visos tikėtinos gauti iš asmens veiklos sumos, neatskaičius sąnaudų. Atskaičius iš visų pajamų (įplaukų) sąnaudas, gaunamas ikimokestinis pelnas. Jis dar nesudaro negauto pelno kaip nuostolių, nes tik nuo šios sumos atskaičius pelno mokesť asmeniui liktų grynas pelnas, t. y. tai, kuo būtų pagerėjusi nukentėjusio asmens turtinė padėtis²⁴.

Vadovaujantis šiomis teisės doktrinos pozicijomis ir kasacinio teismo praktika, nustatant negautą pelną, turi būti modeliuojamas hipotetinis skaičiavimas, kokią grynąją turtinę naudą būtų gavęs nukentėjęs asmuo, jei nebūtų teisės pažeidimo. Toks negauto pelno nustatymas turėtų apimti tiek nukentėju-

¹⁸ MIZARAS, V. *Autorių teisė (II tomas)*. Vilnius: Justitia, 2009, p. 317; MIZARAS, V. *Autorių teisės: civiliniai gynimo būdai*. Vilnius: Justitia, 2003, p. 114–115.

¹⁹ AMBRASIENĖ, D., et al. *Civilinė teisė. Prievolių teisė*. Vilnius: Lietuvos teisės universitetas, 2004, p. 192.

²⁰ ABRAMAVIČIUS, A.; MIKELĖNAS, V. *Įmonių vadovų teisinė atsakomybė*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 1998, p. 237.

²¹ HARDER, S. *Measuring Damages in the Law of Obligations*. Oxford: Hart Publishing, 2010, p. 11; Pasaulinė intelektinės nuosavybės organizacija. *Apsauga nuo nesąžiningos konkurencijos: dabartinės situacijos analizė*. Ženeva: Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos publikacija Nr. 725(E), 1994, p. 72.

²² MIZARAS, V. *Autorių teisės: civiliniai <...>*, p. 114–115.

²³ MICHAEL, F. A., et al. *Business Torts and Unfair Competition Handbook*. Chicago: ABA Publishing, 2006, p. 159.

²⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2008 m. vasario 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-62/2008 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-05-17]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/84201>>; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2008 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-322/2008 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-02-18]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/87367?nr=1>>; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2008 m. birželio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-336/2008 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-02-18]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/87624>>; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. spalio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-418/2014 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-05-17]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/874112>>.

sio asmens, nesant teisės pažeidimo, galėtų gauti pardavimo pajamų (įplaukų) įvertinimą, tiek išlaidų, kurių būtų patirta siekiant gauti šias pardavimo pajamas, bei mokestinių prievolių, susijusių su gautomis pardavimo pajamomis, įvertinimą. Toliau turėtų būti apskaičiuojamas nukentėjusio asmens galėtų gauti pardavimo pajamų (įplaukų) ir asmens turėtų patirti išlaidų bei privalomų sumokėti mokesčių skirtumas. Šis skirtumas, remiantis paminėtomis teisės doktrinos pozicijomis, būtų nukentėjusio asmens negautas pelnas kaip dėl neteisėtų veiksmų patirti turiniai praradimai.

Analogiški negauto pelno nustatymo kriterijai yra suformuoti ir taikomi Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktikoje civilinėse bylose dėl nesąžininga konkurencija, pasinaudojant darbuotojo neteisėtai atskleista komercine paslaptimi, padarytos žalos atlyginimo.

Pagal kasacinio teismo praktiką, nukentėjęs asmuo negali reikalauti visų tikėtinų gauti pajamų (įplaukų), kurios būtų buvusios nesant nesąžiningos konkurencijos veiksmų. Žala (negautas pelnas) turėtų būti suprantama kaip nukentėjusio asmens negautas grynasis pelnas, apskaičiuojamas iš nukentėjusio asmens tikėtinų gauti pajamų (įplaukų) atskaičiuojant veiklos sąnaudas ir pelno mokesť. Būtent šis dydis parodo, kuo būtų pagerėjusi nukentėjusio asmens turtinė padėtis nesant nesąžiningos konkurencijos veiksmų²⁵. Klasikinė nukentėjusio asmens negauto pelno nustatymo aksioma, plačiai taikoma aptariamo pobūdžio civilinėse bylose, – prarastų klientų nukentėjusiam asmeniui galėtas generuoti pelnas, jei nebūtų atskleista ir pasinaudota ūkio subjekto komercine paslaptimi apie jo klientus²⁶. Vadovaujantis šiais negauto pelno apskaičiavimo principais, nukentėjusio asmens negauto pelno įrodinėjimas ir nustatymas atliekamas tokia tvarka: iš nukentėjusio asmens nurodytų turėtų gauti pajamų (įplaukų), kurios būtų gautos nesant komercinės paslapties atskleidimo ir pasinaudojimo ja, atimant pagal nukentėjusio asmens pateiktus dokumentus ar skaičiavimus nustatytas veiklos sąnaudas ir galiausiai iš gauto skirtumo atskaitant privalomus sumokėti mokesčius (pavyzdžiui, pelno mokesť).

1.2. Šiuo metu nusistovėjusių negauto pelno nustatymo kriterijų pagrįstumo ir pakankamumo problema

Bylose dėl žalos atlyginimo įvertinti ir nustatyti negautą pelną dažnai tampa sudėtinga užduotimi²⁷, tai patvirtina tiek paties negauto pelno lakoniškas apibrėžimas, tiek aptarti negauto pelno nustatymo kriterijai. Teismas yra priverstas negauto pelno nustatymo analizę atlikti hipotetiniame pasaulyje, kuriame nebuvo padaryti neteisėti veiksmai, t. y. teismas turi vertinti ne faktiškai dėl neteisėtų veiksmų susiklosčiusią, o hipotetinę situaciją be teisės pažeidimo²⁸. Atsižvelgiant į tai, kad, pagal CK 6.249 straipsnio 1 dalį, žalos dydį nustato bylą nagrinėjantis teismas, ir į negauto pelno nustatymo hipotetiškumą, reikia, kad negautam pelnui nustatyti būtų taikomi tokie kriterijai, kurie būtų pagrįsti ir pakankami teisingam atlygintinos žalos dydžiui nustatyti.

²⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. spalio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-447/2014; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. vasario 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-24-421/2015 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/994834?nr=1>>.

²⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2007 m. gegužės 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-197/2007 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/78593?nr=1>>; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. gruodžio 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-524/2014 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/938831?nr=1>>; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. vasario 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-24-421/2015; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. liepos 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-421-695/2015 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/1071875?nr=1>>.

²⁷ BURROWS, A. *Remedies for Torts and Breach of Contract*. London: Butterworths, 1994, p. 261.

²⁸ CAULEY, R. F. *Winning the Patent Damages Case*. New York: Oxford University Press, 2009, p. 117.

Negauto pelno nustatymą iš dalies galima laikyti spekuliatyviu²⁹. Šis spekuliatyvumo aspektas ypač būdingas aptariamais nesąžiningos konkurencijos veiksmais padarytos žalos atlyginimo bylose. Minėta, kad, nustatant dėl prarastų klientų nukentėjusio asmens negautą pelną, turi būti vertinama, kokias pajamas (įplaukas) nukentėjęs asmuo būtų galėjęs gauti, jei nebūtų atskleista ir pasinaudota ūkio subjekto komercine paslaptimi apie jo klientus. Taip pat turi būti vertinamos nukentėjusio asmens turėtos patirti veiklos sąnaudos bei privalomi sumokėti mokesčiai. Įprastai tik nukentėjęs asmuo disponuoja informacija, duomenimis ir dokumentais apie jo iš perviliotų klientų turėtas gauti pajamas (įplaukas), taip pat jo turėtas patirti veiklos sąnaudas. Todėl nesąžiningos konkurencijos veiksmais nukentėjusiam asmeniui padaryta žala civilinėje byloje nustatoma remiantis iš esmės vien paties nukentėjusio asmens pateikta informacija, dokumentais ir turėtų gauti pajamų (nesant pažeidimo) bei turėtų patirti veiklos sąnaudų skaičiavimais.

Toks žalos (negauto pelno) skaičiavimas nukentėjusiam asmeniui suteikia galimybę piktnaudžiauti teise į žalos atlyginimą, nes žalos dydis yra nulemtas subjektyvaus nukentėjusio asmens vertinimo dėl turėtų gauti pajamų bei nukentėjusio asmens pateikiamos informacijos, dokumentų ir skaičiavimų. Nukentėjęs asmuo, nurodydamas ir byloje įrodinėdamas patirtos žalos dydį, gali spekuliuoti ir netrukdomai dirbtinai padidinti reikalaujamą atlyginti žalą, į veiklos sąnaudas paprasčiausiai neįtraukdamas visų faktiškai turėtų patirti išlaidų ir (ar) turėtų patirti administracinių jo veiklos sąnaudų, kurios taip pat gali būti susijusios su prekių pardavimu ar paslaugų teikimu. Maža to, nukentėjęs asmuo gali reikalauti priteisti iš perviliotų klientų neva turėtų gauti pelną, nors objektyviai gali nebūti jokio apibrėžtumo dėl to, ar nesąžiningos konkurencijos veiksmais pervilioti klientai apskritai būtų pirkę ir kokia apimtimi būtų pirkę ūkio subjekto paslaugas ar prekes. Todėl nukentėjusio asmens nurodomas negauto grynojo pelno dydis gali neatitikti tos faktinės situacijos, kuri būtų nesant teisės pažeidimo. Deja, šis klausimas plačiau Lietuvos teisės doktrinoje ir kasacinio teismo nagrinėtose nesąžiningos konkurencijos, pasinaudojant komercine paslaptimi, bylose analizuotas nebuvo ir konkrečių išaiškinimų dėl tikrosios atlygintinos žalos apimties (negauto pelno) nustatymo kasacinis teismas iki šiol nėra pateikęs, o yra apsiribojama vien pirmiau aptartais negauto pelno apibrėžimo ir nustatymo principais.

Aptarta nukentėjusio asmens galimybė manipuliuoti į civilinę bylą teikiama informacija bei duomenimis, nustatant negauto pelno dydį, vertintina kritiškai, atsižvelgiant į visiško nuostolių atlyginimo principą, įtvirtintą CK 6.251 straipsnyje. Visiško nuostolių atlyginimo principo paskirtis yra, atsakingam už padarytą žalą asmeniui (skolininkui prievolėje) atlyginus nuostolius, grąžinti šalis į iki teisės pažeidimo buvusių padėtį, adekvačiai kompensuojant nukentėjusiajam asmeniui (kreditoriui) jo patirtą nuostolių dydį³⁰. Sprendžiant ginčus dėl žalos atlyginimo, teismo turi būti nustatytas tikrasis žalos dydis; kai priteisiamas mažesnis už tikruosius nuostolius žalos atlyginimas, lieka iš dalies neapgintos nukentėjusio asmens teisės, kai priteisiamas žalos atlyginimas viršija tikruosius nuostolius, nukentėjęs asmuo nepagrįstai praturtėja skolininko sąskaita – abiem atvejais teisingumo principas yra pažeidžiamas³¹. Kasacinio teismo praktikoje pripažįstama, kad iš atsakovo negali būti priteisiama nei daugiau,

²⁹ HARISSON, J. L.; THEEUWES, J. *Law & Economics*. New York: W. W. Norton & Company, 2008, p. 232.

³⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2003 m. gruodžio 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-1177/2003 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-08]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/24386?nr=1>>; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. birželio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-413-378/2015 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-08]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/1068163?nr=1>>.

³¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2009 m. balandžio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-166/2009 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-08]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/119774?nr=1>>; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2012 m. gegužės 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2012 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-08]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/119774?nr=1>>.

nei mažiau, negu buvo padaryta žalos nukentėjusiajam. Visiško nuostolių atlyginimo principas, viena vertus, neleidžia teisės pažeidėjui gauti naudos iš savo neteisėtų veiksmų, kita vertus, užtikrina, kad civilinė atsakomybė atliktų kompensacinę, o ne nubaudimo funkciją³². Analogiškai visiško nuostolių atlyginimo principo turinys, pabrėžiant kompensacinę žalos atlyginimo paskirtį, yra aiškinamas ir CK 6.251 straipsnio 1 dalies komentare³³.

Atsižvelgiant į visiško nuostolių atlyginimo principą, jo paskirtį, šiuo metu nusistovėję negauto pelno nustatymo kriterijai ne tik suteikia galimybę nuo nesąžiningos konkurencijos veiksmų nukentėjusiam asmeniui manipuliuoti byloje teikiama informacija, duomenimis dėl negauto pelno skaičiavimo, bet ir gali lemti nepagrįstą nukentėjusio asmens praturtėjimą pažeidimą padariusių asmenų sąskaita.

Apibendrinant reikia pasakyti, kad šiuo metu nusistovėję dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmų nukentėjusio asmens negauto pelno nustatymo kriterijai (kurie apsiriboja vien nukentėjusio asmens nurodomų turėtų gauti įplaukų ir nukentėjusio asmens identifikuotų sąnaudų skirtumo, iš jo dar atskaičiuojant privalomus sumokėti mokesčius, nustatymu) neturėtų būti laikomi teisiniu požiūriu nekvestionuotais bei absoliučiai pakankamais teisingam padarytos žalos dydžiui nustatyti, nes daugiausiai yra remiamasi subjektyviu nukentėjusio asmens vertinimu dėl jo turėtų gauti pajamų (įplaukų) bei nukentėjusio asmens teikiama informacija, dokumentais ir (ar) jo veiklos sąnaudų skaičiavimais. Tai sukuria prielaidas nukentėjusiam asmeniui dirbtinai padidinti jo civilinėje byloje reikalaujamo priteisti negauto pelno dydį.

2. Galimi papildomi negauto pelno nustatymo kriterijai

Papildomų kriterijų, galinčių padėti nustatyti nuo nesąžiningos konkurencijos veiksmų nukentėjusio asmens negautą pelną, paieška ir plėtojimas yra itin reikšmingas tiek dėl paminėtos galimybės nukentėjusiam asmeniui manipuliuoti turima informacija ir duomenimis, tiek dėl to, jog šie neteisėti veiksmai yra labiau ekonominio nei teisinio pobūdžio. Nesąžiningos konkurencijos veiksmai yra susiję su ūkio subjektų konkurencija rinkoje ir rinkos dinamika, o tai lemia ir pačios rinkos, jos specifikos įtaką tiek teisės pažeidimui, tiek šiuo pažeidimu galimai padarytai žalai vertinti. Tą patvirtina Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika šio pobūdžio bylose, kurioje nurodoma, kad nukentėjusio asmens apyvartai ir sumažėjusioms pajamoms galėjo turėti įtakos tiek kiti ekonominio (objektyvaus) pobūdžio veiksniai, tiek ir su paties nukentėjusio asmens veikla susiję veiksniai³⁴. Konkurencijos teisės pažeidimų, kaip neteisėtų veiksmų, ekonominis pobūdis yra pripažįstamas svarbiu žalai ir jos dydžiui nustatyti ir teisės doktrinoje³⁵.

Neapsiribojant pirmiau analizuotais šiuo metu nusistovėjusiais nukentėjusio asmens negauto pelno nustatymo kriterijais, galima išskirti papildomų kriterijų, kuriuos pasitelkiant būtų galima išgryninti, tiksliau identifikuoti, nors ir ne faktinius, tačiau objektyvesnius nukentėjusio asmens turtinius praradimus. Šie papildomi kriterijai taip pat gali būti vertinami kaip padedantys atsižvelgti į atitinkamos prekių ar paslaugų rinkos specifiką ir dinamiką.

---

lt/tp/377033?nr=1>; Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. sausio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-08]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/943971?nr=1>>.

³² Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2005 m. sausio 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-66/2005 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-08]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/46502?nr=1>>.

³³ BAKANAS, A., et al. *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Šeštoji knyga. Prievolių teisė*. Vilnius: Justitia, 2003, p. 346.

³⁴ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2012 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-326/2012 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/386674>>.

³⁵ BASEDOW, J. *Private Enforcement of EC Competition Law*. The Netherlands: Kluwer Law International, 2007, p. 305.

Viena vertus, kasacinio teismo nagrinėtose nesąžiningos konkurencijos, pasinaudojant komercine paslaptimi, bylose sprendžiant dėl nukentėjusio asmens negauto pelno yra atsiiribojama nuo nukentėjusio asmens negauto pelno realumo klausimo. Šis aspektas, sprendžiant dėl nukentėjusio asmens negauto pelno dydžio, gali būti ypač svarbus, nes nukentėjęs asmuo gali net neturėti organizacinių, finansinių ar fizinių galimybių teikti paslaugas ar parduoti prekes neteisėtai komercine paslaptimi pasinaudojusio konkurento perviliotiems klientams. Pavyzdžiui, vietoj perviliotų klientų nukentėjęs asmuo susirado naujų klientų ir atitinkamu laikotarpiu būtent jiems teikė paslaugas ar pardavė konkretias prekes, o nukentėjusio asmens turėti organizaciniai, gamybiniai ar kitokio pobūdžio pajėgumai paprasčiausiai nebūtų galėję užtikrinti prekių tiekimo ar paslaugų teikimo perviliotiems klientams. Todėl, sprendžiant dėl nuo nesąžiningos konkurencijos veiksmų nukentėjusio asmens negauto pelno, *mutatis mutandis* turėtų būti vadovaujama kasacinio teismo kito pobūdžio bylose suformuotais negauto pelno realumo kriterijais, t. y. tuo, kad patirti nuostoliai (negautas pelnas) turi būti pagrįsti realiomis, įrodytomis, neišvengiamomis, o ne tikėtinomis pajamomis³⁶. Negauto pelno realumo, tikėtinumo kriterijaus svarba, nustatant žalos dydį, yra pabrėžiama tiek Lietuvos³⁷, tiek užsienio teisės³⁸ doktrinoje.

Antra vertus, kaip minėta, praktikoje nesąžiningos konkurencijos veiksmai dažniausiai pasireiškia pasinaudojimu komercine paslaptimi apie klientus ir jos pagalba perviliojant klientus į konkuruojantį ūkio subjektą. Tai reiškia, kad nukentėjęs asmuo praranda, o komercine paslaptimi neteisėtai pasinaudojęs ūkio subjektas įgyja klientą ir šiam perviliotam klientui parduoda prekes ar teikia paslaugas. Atsižvelgiant į šiuos nesąžiningos konkurencijos padarinius, siekiant įvertinti nukentėjusio asmens negauto pelno realumą ir atitinkamai jo dydį, siūlytina vertinti ne tik aplinkybes, susijusias su nukentėjusio asmens iki pažeidimo iš pervilioto kliento gautomis pajamomis (įplaukomis), bet ir pažeidėjo iš pervilioto kliento gautų užsakymų ir (ar) pavedimų dydį³⁹. Jei nesąžiningai konkuruojančio ūkio subjekto iš pervilioto kliento gautų užsakymų ir (ar) pavedimų apimtis yra analogiška (ar bent panaši) į tą užsakymų ir (ar) pavedimų apimtį, kurią iš pervilioto kliento nukentėjęs asmuo gaudavo iki pažeidimo, iš to spręstina ir apie nukentėjusio asmens nurodyto negauto pelno dydžio pagrįstumą. Pavyzdžiui, jei perviliotas klientas nesąžiningai konkuruojančiam ūkio subjektui neteikė jokių užsakymų, pavedimų arba jų kiekis buvo kur kas mažesnis (palyginti su užsakymų ar pavedimų kiekiu, buvusiu iki pažeidimo), pagrįstai spręstina, kad nukentėjusio asmens negautas pelnas atitinkamai turėtų būti mažesnis (nei nukentėjusio asmens pelnas, apskaičiuotas pagal nukentėjusio asmens pateiktus istorinius duomenis apie prekių pardavimo ar paslaugų teikimo apimtį) arba kad nukentėjusiam asmeniui jokia žala (negautas pelnas) negalėjo būti padaryta (jei nesąžiningam konkurentui perviliotas klientas neteikė užsakymų).

Be kita ko, siekiant visapusiško negauto pelno nustatymo, būtų sveikintina remtis ne vien subjektyviomis nukentėjusio asmens ir (ar) nesąžiningai konkuruojančio ūkio subjekto byloje pateikiamomis interpretacijomis dėl negauto pelno dydžio ar jo realumo bei vertinti ne tik galimai manipuliuojant į bylą pateikta informacija ar dokumentais apie turėtas gauti pajamas (įplaukas) ir turėtas patirti veiklos sąnaudas. Siekiant to, galima rasti objektyvesnių kriterijų, kurie taip pat padėtų nustatyti nukentėjusio

³⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2011 m. kovo 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-124/2011 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infollex.lt/tp/197335?nr=1#>>.

³⁷ MIZARAS, V. *Autorių teisės: civiliniai <...>*, p. 115–116; AMBRASIENĖ, D., et al. *Civilinė <...>*, p. 192–193.

³⁸ HARISSON, J. L.; THEEUWES, J. *Law <...>*, p. 232; BUSNELLI, F. D., et al. *Unification of Tort Law: Damages*. Hague: Kluwer Law International, 2001, p. 100.

³⁹ Pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju nereikėtų painioti dviejų sąvokų: (i) nesąžiningo konkurento iš pervilioto kliento gautų užsakymų ir (ar) pavedimų apimties, kiekio; ir (ii) nesąžiningo konkurento iš pervilioto kliento gautos naudos. Straipsnio autorius siūlo nukentėjusio asmens negauto pelno realumą vertinti atsižvelgiant, *inter alia*, ir į nesąžiningo konkurento iš pervilioto kliento gautų užsakymų ir (ar) pavedimų apimtį, kiekį. O nesąžiningo konkurento iš pervilioto kliento gauta nauda arba galimas nesąžiningo konkurento nepagrįstas praturtėjimas nėra šio straipsnio tyrimo objektas.

asmens negautą pelną. Remiantis Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymo⁴⁰ (toliau – Finansinės atskaitomybės įstatymas) 2 straipsnio 1 dalimi bei 15 straipsnio 1 dalimi, Lietuvos Respublikoje registruoti ribotos atsakomybės juridiniai asmenys, pasibaigus jų finansiniams metams, privalo sudaryti ir Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registrai pateikti finansinės atskaitomybės dokumentus. Finansinės atskaitomybės įstatymo 21 straipsnyje numatyta, kad finansinės atskaitomybės dokumentai yra: (i) balansas; (ii) pelno (nuostolių) ataskaita; (iii) pinigų srautų ataskaita; (iv) nuosavo kapitalo pokyčių ataskaita ir (v) aiškinamasis raštas. Pagal Finansinės atskaitomybės įstatymo 22 straipsnyje pateikiamus paminėtų dokumentų apibrėžimus matyti, kad su įmonės pelningumu atitinkamu laikotarpiu yra susiję šie finansinės atskaitomybės dokumentai: pelno (nuostolių) ataskaita, piniginių srautų ataskaita ir aiškinamasis raštas. Iš šių dokumentų turinio galima gauti duomenų apie įmonės pardavimų pajamas, pardavimų savikainą ir veiklos sąnaudas bei įmonės gautą grynąjį pelną iš vykdytos ūkinės komercinės veiklos. Atsižvelgiant į šiuos duomenis (konkrečiai, įmonės pardavimo pajamų ir grynojo pelno santykį), galima apskaičiuoti įmonės grynojo pelningumo, vykdant konkrečią ūkinę komercinę veiklą, maržą. Vadovaujantis šia grynojo pelningumo marža, būtų galima arba apskaičiuoti nuo nesąžiningos konkurencijos veiksmų nukentėjusio asmens negautą pelną (grynąjį pelną), arba bent jau į grynojo pelningumo maržą atsižvelgti vertinant nukentėjusio asmens nurodomo negauto pelno dydį, jo realumą ir nukentėjusio asmens į bylą pateiktus dokumentus ar skaičiavimus.

Pažymėtina, kad šiuose finansinės atskaitomybės dokumentuose esamus duomenis ir pagal juos galima apskaičiuoti įmonės grynojo pelningumo maržą galima vertinti kaip gana objektyvų kriterijų, nustatant dėl nesąžiningos konkurencijos veiksmų nukentėjusio asmens negautą pelną. Toks vertinimas galima atsižvelgus į tai, kad: (i) pagal Finansinės atskaitomybės įstatymo 15 straipsnio 4 dalį, finansinės atskaitomybės dokumentai rengiami vadovaujantis bendraisiais apskaitos principais bei Verslo apskaitos standartais, t. y. šie dokumentai ir juose pateikti duomenys yra rengiami remiantis visuotinai taikytiniais principais, o ne turint tikslą pateikti juos civilinę bylą nagrinėsiančiam teismui, kad būtų pagrįstas negauto pelno dydis; (ii) už netinkamą buhalterinės apskaitos tvarkymą (įskaitant netinkamą finansinės atskaitomybės dokumentų parengimą) gali būti taikoma teisės aktuose numatyta administracinė⁴¹ arba baudžiamoji atsakomybė⁴²; (iii) siekiant kuo didesnio objektyvumo, galima vertinti ir atsižvelgti ne tik į prieš pažeidimą buvusių paskutinių metų įmonės finansinės atskaitomybės dokumentų duomenis ir jų pagrindu apskaičiuotą įmonės veiklos grynojo pelningumo maržą, bet ir vertinti ir ankstesniuose (pavyzdžiui, buvusių 2, 3 ar 4 metai iki pažeidimo) finansinės atskaitomybės dokumentuose esamus duomenis apie įmonės veiklą, jos pelningumą. Manytina, kad, siekiant išvengti svarstymų apie atitinkamais metais įmonei geriau nusisekusią finansinę padėtį, būtų galima išvesti iki pažeidimo buvusių keleto metų įmonės grynojo pelningumo maržos vidurkį; (iv) galiausiai, įmonės finansinės atskaitomybės dokumentai ir juose nurodyti duomenys yra pateikiami ir viešai skelbiami (prieinami) Lietuvos Respublikos juridinių asmenų registre, o tai šiems dokumentams ir duomenims suteikia tam tikrą oficialumo statusą, didesnę patikimumą. Bylą nagrinėjantis teismas, net šalims nesiremiant įmonės finansinės atskaitomybės dokumentuose esamais duomenimis, gali savo iniciatyva šiuos duomenis patikrinti ir jais remtis, kaip tai nustatyta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso⁴³ (toliau – CPK) 179 straipsnio 3 dalyje. Toks teismo rėmimasis viešai paskelbtais finansinės atskaitomybės dokumentais, juose esamais duomenimis apie ūkio subjekto pelningumą neturėtų būti

⁴⁰ Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas. *Valstybės žinios*, 2011, Nr. 99-3516 (su pakeitimais ir papildymais).

⁴¹ *Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas*. Vilnius: Registrų centras, 2017 (su pakeitimais ir papildymais), 205 straipsnis.

⁴² *Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas*. Vilnius: Registrų centras, 2016 (su pakeitimais ir papildymais), 223 straipsnis.

⁴³ *Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas*. Vilnius: Registrų centras, 2016 (su pakeitimais ir papildymais).

vertinamas kaip CPK 12 straipsnyje įtvirtinto bylos šalių rungimosi principo pažeidimas. Viena vertus, CPK 179 straipsnio 3 dalies (kitaip nei CPK 179 straipsnio 2 dalies) nuostatos nenumato, kad teismas duomenis iš informacinių sistemų ir registrų gali naudoti tik CPK nurodytais atvejais ar kai to reikia viešajam interesui. Antra vertus, poreikį vertinti ir remtis įmonės finansinės atskaitomybės dokumentais, juose esamais duomenimis pagrindžia galimos subjektyvios nukentėjusio asmens ir (ar) nesąžiningo konkurento, įgyvendinant paminėtą šalių rungimosi principą, byloje pateikiamos interpretacijos dėl negauto pelno dydžio ar jo realumo. CK 6.249 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad, negalint tiksliai įrodyti žalos dydžio, ši dydį nustato teismas. Todėl būtent teismui, kai yra bylos šalių subjektyvių interpretacijų dėl negauto pelno dydžio, jo realumo, teks tiek įvertinti bylos šalių pozicijas, tiek nustatyti žalos dydį. Trečia, viešai paskelbtais finansinės atskaitomybės dokumentais, juose esamais duomenimis gali remtis ne tik bylą nagrinėjantis teismas, bet ir byloje dalyvaujantys asmenys.

Papildomai atkreiptinas dėmesys į tai, kad, kilus nukentėjusio asmens byloje nurodytų veiklos sąnaudų dydžio pagrįstumo klausimui, siekiant įvertinti reikalaujamos žalos dydžio pagrįstumą, gali būti naudojami statistiniai duomenys apie konkretaus ūkio (veiklos) sektoriaus pelningumą. Tokius duomenis skelbia Lietuvos statistikos departamentas, kuriam, remiantis Lietuvos Respublikos statistikos įstatymo⁴⁴ 6 straipsnio 1 punktu, pavesta Lietuvos Respublikoje tvarkyti oficialiąją statistiką. Žinoma, vien Lietuvos statistikos departamente pateikiamų statistinių duomenų negalima laikyti kaip savaime pakankamų nustatyti nuo nesąžiningos konkurencijos veikslių nukentėjusio asmens negautą pelną, nes šie statistiniai duomenys yra susiję ne su konkrečiu asmeniu, o atitinkama veikla Lietuvoje užsiimančia ūkio subjektų grupe. Tačiau statistiniais duomenimis apie konkretaus ūkio (veiklos) sektoriaus pelningumą gali būti remiamasi vertinant, ar nukentėjusio asmens nurodomas negautas pelnas gali būti laikomas pagrįstu, atsižvelgiant į konkrečiame ūkio (veiklos) sektoriuje patiriamas sąnaudas ir panašiai. Todėl Lietuvos statistikos departamento duomenis būtų galima laikyti papildomu kriterijumi nustatant nuo nesąžiningos konkurencijos veikslių nukentėjusio asmens negautą pelną ir ypač tais atvejais, kai kyla abejonų dėl nuo nesąžiningos konkurencijos veikslių nukentėjusio asmens pateikiamos informacijos, duomenų apie jo veiklos sąnaudas pagrįstumo.

Apibendrinant pažymėtina, kad bylose dėl nesąžiningos konkurencijos, pasinaudojant komercine paslaptimi, veiksmais padarytos žalos atlyginimo papildomai siūlytina pasitelkti šiuos nukentėjusio asmens negauto pelno nustatymo kriterijus: (i) *mutatis mutandis* vadovautis kasacinio teismo kito pobūdžio bylose pateiktais išaiškinimais dėl negauto pelno realumo; (ii) vertinti ne tik aplinkybes, susijusias su nukentėjusio asmens iki pažeidimo iš pervilioto kliento gautomis pajamomis (įplaukais), bet ir atsižvelgti į pažeidėjo iš pervilioto kliento gautų užsakymų ir (ar) pavedimų kieki; (iii) atsižvelgti į iki teisės pažeidimo viešai skelbtus nukentėjusio asmens finansinės atskaitomybės dokumentus ir juose esamus duomenis, kuriais remiantis galima nustatyti nukentėjusio asmens vykdomos ūkinės komercinės veiklos pelningumo maržą; (iv) atsižvelgti į Lietuvos statistikos departamento skelbiamus oficialius statistinius duomenis apie ūkio subjektų veiklą, jos pelningumą atitinkamoje ūkio (veiklos) srityje.

Šiais papildomais negauto pelno nustatymo kriterijais siūlytina vadovautis, siekiant sumažinti galimybę nuo nesąžiningos konkurencijos veikslių nukentėjusiam asmeniui manipuliuoti į bylą teikiama informacija, dokumentais ir skaičiavimais apie jo turėtas gauti pajamas (įplaukas) ir nukentėjusio asmens turėtas patirti veiklos sąnaudas, jei nebūtų buvę teisės pažeidimo. Nurodyti papildomi negauto pelno nustatymo kriterijai taip pat turėtų padėti orientuojantis į kuo teisingesnę nukentėjusio asmens pažeistų turtinių interesų gynybą, kartu užkertant kelią nukentėjusiam asmeniui piktnaudžiauti teise į žalos atlyginimą. Vis dėlto svarbu pažymėti ir tai, kad aptartų papildomų negauto pelno nustatymo

⁴⁴ Lietuvos Respublikos statistikos įstatymas. *Valstybės žinios*, 1993, Nr. 54-1048 (su pakeitimais ir papildymais).

kriterijų nereikėtų laikyti universaliais (t. y. tinkamais visiems atvejams, kai reikalaujama žalos atlyginimo kaip negauto pelno), nes šie kriterijai savo turiniu ir esme yra susiję su ūkio subjektų konkurencija konkrečioje rinkoje, rinkos dinamika, dėl to aptariamai kriterijai tinkamiausi taikyti nesąžiningos konkurencijos bylose.

Galiausiai šie papildomi kriterijai neturėtų būti vertinami kaip apsunkinantys negauto pelno nustatymą ar mažinantys civilinių teisių gynybos būdo (teisės reikalauti priteisti negautą pelną) veiksmingumą. Viena vertus, analizuoti kriterijai yra papildomi (ne privalomi) ir jais siūlytina vadovautis, kai byloje kyla abejonių dėl nukentėjusio asmens nurodomo negauto pelno dydžio, jo realumo. Antra vertus, papildomi negauto pelno nustatymo kriterijai vertintini kaip lemiantys didesnę negauto pelno nustatymo objektyvumą, kompleksiskumą. Todėl galimybė remtis aptartais papildomais negauto pelno nustatymo kriterijais vertintina tik kaip skatinanti tinkamai įgyvendinti teisę reikalauti priteisti negautą pelną kaip vieną iš civilinių teisės gynybos būdų.

Išvados

1. Šiuo metu nusistovėjusių dėl nesąžiningos konkurencijos veiksnių negauto pelno nustatymo kriterijų negalima laikyti absoliučiai pakankamais siekiant nustatyti objektyvų, teisingą padarytos žalos dydį. Šie kriterijai priklauso nuo subjektyvaus nukentėjusio asmens vertinimo dėl jo negauto pelno ir sukuria galimybę, nukentėjusiam asmeniui manipuluojant turima informacija, duomenimis apie turėtas gauti pajamas (įplaukas) ir nukentėjusio asmens turėtas patirti veiklos sąnaudas, dirbtinai padidinti nukentėjusio asmens reikalaujamo priteisti negauto pelno dydį.
2. Nustatant dėl nesąžiningos konkurencijos, pasinaudojant komercine paslaptimi, veiksnių negautą pelną, siūlytina: (i) vertinti ne tik aplinkybes, susijusias su nukentėjusio asmens iki pažeidimo iš pervilioto kliento gautomis pajamomis (įplaukomis), bet ir atsižvelgti į pažeidėjo iš pervilioto kliento faktiškai gautų užsakymų ir (ar) pavedimų kiekį, apimtį; (ii) atsižvelgti į viešai skelbtus nukentėjusio ūkio subjekto finansinės atskaitomybės dokumentus ir juose esamus duomenis, kuriais remiantis galima nustatyti jo vykdomos ūkinės komercinės veiklos pelningumą; (iii) atsižvelgti į Lietuvos statistikos departamento skelbiamus oficialius statistinius duomenis apie ūkio subjektų veiklą, jos pelningumą atitinkamoje ūkio (veiklos) srityje. Pasitelkus šiuos papildomus dėl nesąžiningos konkurencijos veiksnių negauto pelno nustatymo kriterijus galima užtikrinti objektyvesnę, teisingesnę ir pažeidimo ypatumus labiau atitinkantį nesąžiningos konkurencijos veiksmais padarytos žalos dydžio nustatymą. Paminėti papildomi kriterijai taip pat vertintini kaip mažinantys galimybę nukentėjusiam asmeniui manipuluoti į bylą teikiama informacija, duomenimis ir negauto pelno nustatymo skaičiavimais.

LITERATŪRA

Teisės aktai

1. 1883 m. Paryžiaus konvencija dėl pramoninės nuosavybės apsaugos. *Valstybės žinios*, 1996, nr. 75-1796.
2. Lietuvos Respublikos Konstitucija. *Valstybės žinios*, 1992, nr. 33-1014.
3. *Lietuvos Respublikos administracinių nusižengimų kodeksas*. Vilnius: Registrų centras, 2017 (su pakeitimais ir papildymais).
4. *Lietuvos Respublikos baudžiamasis kodeksas*. Vilnius: Registrų centras, 2016 (su pakeitimais ir papildymais).
5. *Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodeksas*. Vilnius: Registrų centras, 2016 (su pakeitimais ir papildymais).
6. *Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas*. Vilnius: Registrų centras, 2015 (su pakeitimais ir papildymais).
7. Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymas. *Valstybės žinios*, 2011, nr. 99-3516 (su pakeitimais ir papildymais).

8. Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymas. *Valstybės žinios*, 1999, nr. 30-856 (su pakeitimais ir papildymais).
9. Lietuvos Respublikos statistikos įstatymas. *Valstybės žinios*, 1993, nr. 54-1048 (su pakeitimais ir papildymais).
10. Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos Pavyzdiniai apsaugos nuo nesąžiningos konkurencijos nuostatai. Ženeva: Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos publikacija Nr. 832, 1996.

Specialioji literatūra

11. ABRAMAVIČIUS, A.; MIKELĖNAS, V. *Įmonių vadovų teisinė atsakomybė*. Vilnius: Teisinės informacijos centras, 1998.
12. AMBRASIENĖ, D. Atsakomybės už preliminariosios sutarties nevykdymą problemos. *Jurisprudencija*, 2012, t. 19(2), p. 561–583.
13. AMBRASIENĖ, D., et al. *Civilinė teisė. Prievolių teisė*. Vilnius: Lietuvos teisės universitetas, 2004.
14. AMBRASIENĖ, D., ir CIRTAUTIENĖ, S. Ikisutartinės atsakomybės kvalifikavimo problema: sutartinė, deliktinė ar *sui generis*. *Jurisprudencija*, 2008, t. 10(112), p. 52–63.
15. BAKANAS, A., et al. *Lietuvos Respublikos civilinio kodekso komentaras. Šeštoji knyga. Prievolių teisė*. Vilnius: Justitia, 2003.
16. BASEDOW, J. *Private Enforcement of EC Competition Law*. The Netherlands: Kluwer Law International, 2007.
17. BURROWS, A. *Remedies for Torts and Breach of Contract*. London: Butterworths, 1994.
18. BUSNELLI, F. D., et al. *Unification of Tort Law: Damages*. Hague: Kluwer Law International, 2001.
19. CAULEY, R. F. *Wining the Patent Damages Case*. New York: Oxford University Press, 2009.
20. HARDER, S. *Measuring Damages in the Law of Obligations*. Oxford: Hart Publishing, 2010.
21. HARISSON, J. L.; THEEUWES, J. *Law & Economics*. New York: W. W. Norton & Company, 2008.
22. JAKUTAVIČIUS, M. *Apsauga nuo nesąžiningos konkurencijos: produktų imitavimo atvejai*: daktaro disertacija. Socialiniai mokslai, teisė (01S). Vilnius: Vilniaus universitetas, 2008.
23. JAKUTAVIČIUS, M. Nesąžiningos konkurencijos teisė: koncepcijų ir doktrinos įvairovė užsienio valstybėse. *Teisė*, 2008, t. 66 (2), p. 44–58.
24. JAKUTAVIČIUS, M. Tarptautinis nesąžiningos konkurencijos teisės vienodinimas. *Teisė*, 2008, t. 67, p. 76–90.
25. MATKEVIČIUS, A. Civilinė atsakomybė bendrovės komercinių paslapčių apsaugos pažeidimų atvejais. *Jurisprudencija*, 2008, t. 5(107), p. 50–60.
26. MICHAEL, F. A., et al. *Business Torts and Unfair Competition Handbook*. Chicago: ABA Publishing, 2006.
27. MIZARAS, V. *Autorių teisė (II tomas)*. Vilnius: Justitia, 2009.
28. MIZARAS, V. *Autorių teisės: civiliniai gynimo būdai*. Vilnius: Justitia, 2003.
29. MIZARAS, V. *Unfair Competition Law in the Baltic States. Law Against Unfair Competition: Towards a New Paradigm in Europe?* Heidelberg: Springer Verlag, 2007, p. 249–257.
30. Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacija. *Apsauga nuo nesąžiningos konkurencijos: dabartinės situacijos analizė*. Ženeva: Pasaulinės intelektinės nuosavybės organizacijos publikacija Nr. 725(E), 1994.
31. RIMKEVIČIUS, M. Sąžiningos ir nesąžiningos komercinės veiklos samprata. *Teisė*, 2011, t. 81, p. 144–157.
32. SELELIONYTĖ-DRUKTEINIENĖ, S. Grynai ekonominio pobūdžio žala kaip specifinė žalos kategorija Lietuvos Respublikos deliktų teisėje. *Jurisprudencija*, 2008, t. 4 (118), p. 123–146.

Praktinė medžiaga

33. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas. *2005 m. gegužės 13 d. nutarimas* [interaktyvus. Žiūrėta 2017-02-15]. Prieiga per internetą: <<http://www.lrkt.lt/lt/teismo-aktai/paieska/135/ta240/content>>.
34. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas. *2006 m. gegužės 31 d. nutarimas* [interaktyvus. Žiūrėta 2017-02-15]. Prieiga per internetą: <<http://www.lrkt.lt/lt/teismo-aktai/paieska/135/ta213/content>>.
35. Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas. *2008 m. kovo 5 d. nutarimas* [interaktyvus. Žiūrėta 2017-02-15]. Prieiga per internetą: <<http://www.lrkt.lt/lt/teismo-aktai/paieska/135/ta489/content>>.
36. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. *2003 m. gruodžio 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-1177/2003* [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-08]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/24386?nr=1>>.

37. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2005 m. sausio 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-66/2005 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-08]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/46502?nr=1>>.
38. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2007 m. gegužės 8 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-197/2007 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/78593?nr=1>>.
39. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2008 m. vasario 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-62/2008 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-05-17]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/84201>>.
40. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2008 m. birželio 9 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-322/2008 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-02-18]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/87367?nr=1>>.
41. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2008 m. birželio 17 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-336/2008 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-02-18]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/87624>>.
42. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2009 m. balandžio 14 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-166/2009 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-08]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/119774?nr=1>>.
43. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2011 m. kovo 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-124/2011 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/197335?nr=1#>>.
44. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2012 m. gegužės 11 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-215/2012 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-08]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/377033?nr=1>>.
45. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2012 m. birželio 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-326/2012 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/386674>>.
46. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2013 m. spalio 21 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-501/2013 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/731750>>.
47. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. spalio 10 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-418/2014 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-05-17]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/874112>>.
48. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. spalio 27 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-447/2014 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/876152?nr=1>>.
49. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2014 m. gruodžio 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-524/2014 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/938831?nr=1>>.
50. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. sausio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-44/2015 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-08]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/943971?nr=1>>.
51. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. vasario 6 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-24-421/2015 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/994834?nr=1>>.
52. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. gegužės 22 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-317-916/2015 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-05-17]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/1049408>>.
53. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. birželio 19 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-413-378/2015 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-08]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/1068163?nr=1>>.
54. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija. 2015 m. liepos 3 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-421-695/2015 [interaktyvus. Žiūrėta 2016-10-10]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/1071875?nr=1>>.
55. Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus išplėstinė teisėjų kolegija. 2016 m. vasario 5 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-7-6-706/2016 [interaktyvus. Žiūrėta 2017-05-17]. Prieiga per internetą: <<http://www.infolex.lt/tp/1208625>>.

PROBLEMS REGARDING THE DETERMINATION OF LOSS OF PROFIT CAUSED BY UNLAWFUL USE OF A TRADE SECRET

Vaidas Kontrimas

S u m m a r y

The person having sustained damages through unfair competition actions upon disclosure and use of the other entity's trade secret (hereinafter – unfair competition actions) has a right to seek a court order for compensation of loss of profit. Taking into account the specific features of unfair competition actions, determination of damages caused by unfair competition actions is becoming one of the most important and complicated aspects in this type of proceedings.

In the light of the above, this article deals with the currently-established criteria for determining loss of profit caused by unfair competition actions. The article looks at the sufficiency of such criteria for determining an objective and fair amount of damages to be compensated.

The article also indicates additional criteria that could be used in determining loss of profit caused by unfair competition actions. Using such additional criteria should be considered particularly important for determining a more objective and fair amount of damages corresponding to the specific features of unfair competition actions.

Įteikta 2017 m. kovo 17 d.

Priimta publikuoti 2017 m. gegužės 31 d.